

Az igazlátók.

A tanácsszikla körül csakugyan nagyon takaros társaság verődött össze a Csalavér komatiszteletére. Erdők-mezők minden lakója ott volt, akinek ő valaha borsot tört az orra alá. S azmost mind az ő irhájára fente a fogát. Még a kanálfülű nemzetség is azt makogta, hogy ki kell fordítani a bundáját Csalavérnak. Nagy elkeseredéssel emelgették a kalarábé-buzogányokat:- Halál a fejére! A fiainktól fosztott meg bennünket!- Minket meg árvaságra juttatott, - törölgették a szemüket az ürgék és egerek. Még az őzike is haragosan topogott a lábával, pedig ő már csak nem valami vérszomjasteremtés:- Sehol sincs tőle maradásom. Mindenáron biztosítani akarja a bundámat a molyok ellen. A gimszarvas is elszántan köszöri a szarvát a tölgyfa derekán:- Ki nem léphetnek tőle a kicsinyeim a kapun. Mindjárt nevelőnek ajánlkozik melljük.- Útonálló! - gágogta a vadliba.- Orvvadász! - hápogta a vadruca.- Közönséges csirkeríkató! - csipogta a zöldcsizmás vízi tyúk. Sárgarigók tillióztak, pacsirták trilláztak, vadgalambok burrogtak, vércsék visítottak, harká-lyok kopácsoltak, gémekek doboltak, cinegék cittegetek, még a tücsök is azt húzta a nádi hege-dűjén:- Zine-zene, gúzsba vele! Volt ott olyan kavarodás, hogy alig birt vele a két erdei rendőr, a menyétke, meg a görény. Pedig ugyancsak érti a mesterségét mind a kettő. Hol a csizmájába, hol a gallérjába kaptakbele az erdei népnek:

35- Csend abban a rossz gúnyában! Jönnek az igazlátók! A tanácssziklán csakugyan megjelent a négy igaz biró. Legelőbb a vadmacska sederedett föl ahelyére. Lehúzta a keztyűjét, hogy mindenki láthassa, mért nevezik őt Csupakarom bárónak. Nyalka bajusza prémes bundája, villogó tekintete mind a nagy urat mutatta. A hideg rázta az egész gyülekezetet, ahogy parazsalló szemével végig mustrálta az elegy-belegy népet:- Mi-a-jó, mi-a-jó? Üvöltő herceg már sokkal lassabban kullogott a helyére. Ő hercegségét kissé megviselte az idő. Sántított a féllábára és vak volt a félszemére. A gúnyáján se látszott, hogy ő az erdőben a legnagyobb úr. Nyakig sáros volt a csizmája, a bundája meg úgy kifakúlt, mint valamijuháskutyáé. Világéletében sohse adott sokat a tisztességes ruhára.- Foga teszi a farkast, nem a ruhája, - ez volt a szava járása. No a fogain csakugyan nagyon meglátszott, hogy herceg a gazdájuk. Igazi farkas-fogak voltak. Akibe azok beleragadtak, az bizonyosan megfogadta, hogy sohse cseresznyézik többet egy tálból a nagy urakkal. Most éppen a gimszarvasra vicсорította rá őket nyájas üdvözlésgyanánt.- Auah, de örülök, hogy látlak. Semmit se szeretek jobban a világon, mint a szarvaspecsenyét. A gimszarvas reszketni kezdett örömében, Borz diák pedig álmélkodva kiáltott föl:- Micsoda

leereszkedés! Föl fogom jegyezni az utókor számára!Borz diák volt a harmadik igazlító. A diák nem volt valami dali levante. Penészes csuklyábanjárt, mint ahogy a sziklavári remetének illik s egy kicsit süket is volt, egy kicsit vak is volt smég a hangját is mintha megfogta volna egy kicsit a rozsdá. Csörgött, csikorgott, mint akenetlen kulcs, amikor megrázta nagy fejét:- Ejnye, ejnye, ugyan hova lehetett?- Mi baj, Borz diák? - morgott rá a vadmacska.- Nem találom a kezemet, - dörmögte bosszúsan a sziklavári remete.Az ilyesmi bizony sokszor megesik a tudósokkal s Borz diák abban volt a legnagyobb tudós,hogy sohase találta, amire szüksége lett volna.- Ilyenek ezek a tudósok, - prűszkölt a vadmacska s úgy fűltővön körmölte a deákot, hogy azegyszerre látott is, hallott is s nyilván a kezét is megtalálta, mert odakapott vele az ábráza-tához.- Köszönöm alással, csakugyan itt van a kezem, - vakargatta a fűletővét. - Már attól féltem,hogy otthon felejtettem.A negyedik igazlító Sas úr volt, a nagyhatalmú, aki a sziklacsúcson csattogtatta a szárnyát.Sas úr nem szerette a sok beszédet, de amit mondott, az nagyon értelmesen volt mondva.Most egyre azt rikoltotta:- Kivágjuk a szemét, kivágjuk a szemét!Támadt is erre nagy éljen-riadal, de a farkas csendet parancsolt.- Tiszteljük a törvényt! - mondta méltóságos képpel. - A törvény pedig azt rendeli, hogymindenki adja elő a panaszát.Lett is ott olyan mekegés, makogás, süvöltés, visítás, hogy egy szót se lehetett érteni. Üvöltőherceg azonban nagyobb tudott üvölteni, mint a többiek együttvéve.

36- Akinek panasza van, álljon ide elejbe, - üvölti Üvöltő herceg - és mondja el a baját. Borzdeák majd írásba foglalja.De olyan csend lett ott, mintha mindenkinek leragadt volna a nyelve. A sok szegény kárvallottközül egy se akart nagyon közel menni a bíró urakhoz. Utoljára is karhatalommal kellett a kéterdei rendőrne a törvény színe elé állítani Agyaras apót. A karhatalom annyit jelent, hogy azegyik karjába a görény, a másikba a menyétke harapott bele az öreg majorosnak.- Borz deák kérdezze ki a panaszost, - parancsolta a herceg.A deák főlemelte nagy busa fejét és hunyorogva tekintett szét maga körül.- Nem találom a számat, - hebegte zavarodottan. A vadmacska azonban most is segített rajta.Úgy végig cirókálta, hogy a markában maradt a fele bajúsza.- Köszönöm alással, már meg van, - hajlongott Borz deák s hozzáfogott a kihallgatáshoz.- Tehát hogy hívják ezt a gonosztevőt? - mutatott rá a farkasra. - Engedelmet kérek, nemtalálom a szememet, - mentegette magát, ahogy a tévedését észrevette.- Ostoba kérdés, - prűszkölt közbe a vadmacska. - Nem Csalavérre vagyunk kíváncsiak,hanem a malackára. Azt a gézengűzt mindnyájan ismerjük, most már azt szeretnénk tudni,milyen volt a malacka.- Gyenge volt a húsa, mint a harmat, - kezdte el Agyaras apó.- U-

úgy, u-úgy? - nyalogatta meg a szája szélét Üvöltő herceg.- Fehér a bőre, mint a hó.- Mi-lyen jó, mi-lyen jó! - szikrázott a szeme Csupakaromnak.- Szép rózsaszínű az orrocskája.Most ez egyszer Borz deák is egyszerre megtalálta a nyelvét, mert nagyot csettintett vele:- Kár, hogy ott nem voltam!- Szép gömbölyű a teste, mint a duda.- Vágjuk ki a szemét, vágjuk ki a szemét! - javasolta Sas úr nagy szárnycsattogással.- Egyszóval nagyon ennivaló kis teremtés volt, - törülgette a szemét Agyaras apó az ingeujjával.Ebben a percben szétnyíltak a bokrok és előfurakodott közülök Csalavér mester, két karján amalackákkal. Alázatosan hajlongva lépkedett föl a tanácssziklára és olyan bűnbánó ábrázatotvágott, hogy csupa szívfacsarodás volt látni.- Szánom-bánom a bűnömet. Nincs is egyéb mentségem, mint amit Agyaras barátom mondott.Nagyon ennivaló teremtés volt az ártatlan malacka. Szakasztott olyan, mint ezek itt akaromon. Mondjatok ítéletet, igazságos bírók.Azzal letette a négy malackát az igazlátók elé, Borz deák pedig tölcserő csinált a markából szalon keresztül jelentette a közönségnek:- Az igazlátók visszavonulnak tanácskozni!A gyülekezetben nagy kavarodás támadt. Legelőször a gimszarvas súgta oda az őzikének,hogy jó lesz innen meglépni.- Nem szeretem a nagy urak igazságát, öcskös! - rázta meg a fejét.

37A vízi tyúk is azt érezte, hogy nagyon szorítja a zöld csizma. Az ürgéknek meg az jutotteszükbe, hogy nekik sietni kell haza aratni. A nyulak azt makogták, hogy nekik a káposzta-piacon van dolguk. S mikor Agyaras apó elröffenetette magát, hogy ahol tágas, ott egyenes,úgy neki lódult az egész gyülekezet, hogy még tán most is szalad. Csalavér pedig váltig ma-rasztotta őket, hogy várják meg az ítéletet.- Azt tehettek velem, amit akartok, - tette a szívére a kezét. - Úgy meglakolok, ahogykivánjátok.De nem kívántak már azok egyebet, csakhogy az irhájukat elvihessék. Mindössze egy jámbortapsifülesnek birta elkapni a köpenyege végét Csalavér. Azt azután a szívére ölelte felebarátiszeretettel:- Legalább te maradj itt hírmondónak. Majd meglátod, milyen szívesen lát a herceg. Énmagam foglak neki beajánlani, ha a tanácskozásnak vége lesz.Annak pedig hamar vége lett. Legelőször Sas úr jött elő az igazlátók közül. Nagy meglepés-déssel jelentette, hogy mit végeztek:- Kivágtuk a szemét, kivágtuk a szemét!- Borz deák hirdesse ki az ítéletet, - parancsolta Üvöltő herceg.- Hirdetné ám, ha volna kinek, - tekintett körül a vadmacska.- Mindegy, a törvényt tisztelni kell, - magyarázta a farkas, - s a törvény azt kívánja, hogy azigazságot ki kell hirdetni. Mi az igazság, Borz deák?Borz deák egy kicsit meg volt zavarodva, mert a szája úgy tele volt malacporcogóval, hogyalig találta meg tőle a nyelvét. S mikor nagynehezen megtalálta, akkor is csak azt tudtamorogni:- Nekem a

legkisebb malac jutott. Sehol se találom az igazságot. Csupakarom oldalba könyökölte a szórakozott deákot, mire aztán csakugyan megtalálta az igazságot. - Az igazság az, hogy csili-csali Csalavári Csalavér úr nem bűnös, mert a malacka csakugyan nagyon ennivaló teremtés volt. Csalavér hódolattal hajolt meg a farkas előtt, mint főigazlító előtt. - Megnyugszom az ítéletben, hanem ez a kertész legény nem akar megnyugodni benne, - húzta elő a nyulat. - Ni, hogy csúfolódik most is a szájával! Ajánlom hercegséged figyelmébe. Azzal lenyomta szegény kanálfülűt a farkas lábához, az pedig rávicsorította a fogát nagy felháborodással. - Ismerem a fajtádat! Gonosz lázadó az egész atyafiságod! Majd megtanítalak én törvény-tiszteletre. Aztán odafordult Csalavérhez és kegyesen megveregette a vállát. - Az érdem pedig megkapja a maga jutalmát. Mától fogva te vagy az udvari főéshordozóm. Elvárom hűséges szolgálataidat. Híveim, köszöntsétek új barátunkat. Csupakaromnak azonban hirtelen olyan prüszkölnékje támadt, hogy sehogyse tudott tőleszóhoz jutni. Borz deák meg már megint nem találta meg a kezét, Sas úr pedig nem tudottegyebet a régi mondókájánál. - Vágjuk ki a szemét, vágjuk ki a szemét!

38 Csalavér úgy tett, mintha semmit se vett volna észre. Alásan köszönte a nagy urak szivesjóindulatát és alázatosan kívánt nekik szép jó éjszakát. Aztán hazaballagott az alkonyatban sigen jót mosolygott rajta, hogy az erdei rikkancsok, a sárgarigók azt az ujságot hordják ágról-ágra. - Huncut a biró, huncut a biró!